

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROJEKTU

„Zielona Europa – zróbmy to razem” – edukacja jednostek z województwa pomorskiego w zakresie ochrony środowiska i jego zasobów, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu

okres sprawozdawczy: **marzec 2017 r. – luty 2018 r.**

umowa nr WFOŚ/D/668/39/2017

Od momentu rozpoczęcia projektu w dniu **1 marca 2017 r.**, Stowarzyszenie „Pomorskie w Unii Europejskiej” zorganizowało następujące działania mające na celu jego realizację:

ZAINWESTUJ W ZIELONE! Możliwości finansowania projektów środowiskowych i działań na rzecz klimatu w ramach Programu LIFE oraz innych środków Unii Europejskiej

Data: 11 kwietnia 2017

Miejsce: Gdańsk

W siedzibie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku odbyło się spotkanie informacyjne pt. **„ZAINWESTUJ W ZIELONE! Możliwości finansowania projektów środowiskowych i działań na rzecz klimatu w ramach Programu LIFE oraz innych środków Unii Europejskiej”**. W wydarzeniu udział wzięli przedstawiciele władz samorządowych, instytucji publicznych oraz prywatnych, uczelni, urzędów miejskich, organizacji pozarządowych i instytucji badawczych.

Celem spotkania było przedstawienie oraz omówienie możliwości realizacji projektów środowiskowych na poziomie regionalnym oraz europejskim poprzez wykorzystanie dostępnych instrumentów finansowych UE dedykowanych działaniom na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Prelegenci przedstawili **Program LIFE** - jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej poświęcony wyłącznie współfinansowaniu projektów z dziedziny ochrony środowiska i klimatu, którego głównym celem jest wspieranie procesu wdrażania wspólnotowego prawa ochrony środowiska, **możliwości finansowania działań w zakresie ochrony środowiska, efektywnego gospodarowania zasobami oraz różnorodności biologicznej ze środków Unii Europejskiej oraz dobre praktyki w realizacji projektów środowiskowych w województwie pomorskim**. Ponadto przedstawione zostały również **dobre przykłady projektów LIFE w Europie, w tym w województwie pomorskim**.

- Liczba uczestników spotkania: 40 osób.
- Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/podsumowanie-spotkania-zainwestuj-w-zielone-moliwoci-finansowania-projektow-rodowiskowych-i-n965>

Wizyta studyjna „Wymiar miejski polityki spójności - zrównoważony rozwój obszarów miejskich”

Data: 9-12 maja 2017

Miejsce: Bruksela

Wizyta studyjna z udziałem UMWP: DRRP, DEFS, DPR oraz Fundacji ARMAAG. Podczas wizyty zaprezentowano oraz omówiono najważniejsze zagadnienia polityki unijnej w zakresie zintegrowanych działań na rzecz rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych, instrumentów terytorialnych, miejskiego wymiaru polityki spójności oraz zielonych rozwiązań w obszarach miejskich – przede wszystkim w zakresie instrumentów finansowych wsparcia dla miast, polityki UE w zakresie eko-innowacji na obszarach miejskich, gospodarki cyrkulacyjnej oraz unijnego finansowania efektywności energetycznej.

Spotkania odbyły się z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej, Parlamentu Europejskiego, Stałego Przedstawicielstwa RP przy UE, koordynatorami partnerstwa ds. przeciwdziałania ubóstwu Agencji Miejskiej UE oraz EUROCITIES.

- Liczba uczestników wizyty: 8 osób.

Wizyta studyjna w ramach konferencji Green Week 2017

Data: 30 maja – 2 czerwca 2017

Miejsce: Bruksela

Przedstawiciele WFOŚiGW w Gdańsku, Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych (PZPK) oraz Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (FRUG) uczestniczyli w wizycie studyjnej w ramach konferencji Green Week 2017. Tematem przewodnim konferencji były **innowacyjne rozwiązania dla tworzenia zielonych miejsc pracy oraz zrównoważony wzrost społeczno-gospodarczy**.

W programie konferencji wysokiego szczebla w Brukseli w dniach 30-31 maja znalazło się wiele sesji poświęconych tworzeniu gospodarki o obiegu zamkniętym w Europie oraz projektom realizującym powstawanie zielonych oraz niebieskich (sektor morski) miejsc pracy. Nie zabrakło również sesji poświęconej naborowi wniosków w ramach Programu LIFE 2017 oraz ceremonii obchodów 25-lecia Programu LIFE i sieci Natura 2000, podczas której miało miejsce wręczenie nagród dla najlepszych projektów zrealizowanych w ostatnim ćwierćwieczu w zakresie ochrony środowiska i działaniom na rzecz klimatu w Unii Europejskiej.

- Liczba osób uczestniczących w wizycie: 10 osób.

Wydarzenie partnerskie „Green is the new smart. Green jobs boosting regional economy”

Data: 1 czerwca 2017

Miejsce: Bruksela

Seminarium było oficjalnym wydarzeniem partnerskim w ramach konferencji Green Week, organizowanej przez Komisję Europejską w dniach 29.05-02.06.2017 r.

1 czerwca w Residence Palace – International Press Centre odbyło się wydarzenie partnerskie Green Week 2017, którego organizatorem było Biuro Regionalne Województwa Pomorskiego. Seminarium „Green is the new smart. Green jobs boosting regional economy” było okazją do wymiany doświadczeń, dobrych praktyk oraz popularyzacji koncepcji zielonych miejsc pracy, które powstają na szczeblu regionalnym i mają bezpośredni wpływ na rozwój gospodarczy UE. Podczas spotkania można było prześledzić najważniejsze elementy polityki UE w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym, które przedstawił Michał Kubicki z Dyrekcji Generalnej ds. Rynku Wewnętrznego, Przemysłu, Przedsiębiorczości i MŚP Komisji Europejskiej. Województwo Pomorskie było reprezentowane kolejno przez: **WFOŚiGW w Gdańsku**, który zaprezentował swój program Praktycznej Edukacji Ekologicznej Absolwentów, **Fundację Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego (FRUG)** z prezentacją nt. działalności Fundacji, która posiada znaczne doświadczenie w zakresie zarządzania i wdrażania projektów o charakterze środowiskowym oraz **Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych ze Słupska** w temacie działań edukatorów ekologicznych.

Pozostali prelegenci reprezentowali **Region Stołeczny Brukseli**, **Region Cleantech (Holandia)** oraz sieci międzynarodowe **Climate-KIC** i **ACR +**, których działalność jest także związana z rozwojem i promocją zielonych miejsc pracy w Europie.

- Liczba uczestników spotkania: 38 osób.
- Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/green-week-2017-wydarzenie-partnerskie-green-is-the-new-smart-n986>

Wizyta podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2017 (EWRC)

Data: 9-13 października 2017

Miejsce: Bruksela

Przedstawiciele samorządów, władz lokalnych oraz regionalnych, instytucji i organizacji non-profit z całej Unii Europejskiej dzielili się swoimi doświadczeniami podczas 15. edycji Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli. Wraz z ekspertami budowano odpowiedzi na wspólne problemy, a także podkreślano wagę **lokalnego wkładu w kształtowanie przyszłej polityki spójności**.

- Liczba osób uczestniczących w wizycie: 42 osoby.

Wizyta organizacji i instytucji non-profit ramach Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast 2017

Data: 9-13 października 2017

Miejsce: Bruksela

W dniach 9-13 października do Brukseli przyjechali przedstawiciele najprężniej działających pomorskich organizacji i instytucji non-profit. W EWRC wzięło udział 7 osób z następujących organizacji: Akademia Morska w Gdyni, Euroregion Bałtyk, Fundacja Poszanowania Energii w Gdańsku, Gdańska Fundacja Wody, Politechnika Gdańska, Stowarzyszenie Solidarni „PLUS” oraz WFOŚiGW w Gdańsku.

Uczestnicy mieli możliwość podzielenia się swoimi doświadczeniami oraz wiedzą ekspercką w dziedzinie rozwoju regionalnego i miejskiego, a przede wszystkim uczestniczenia w wybranych seminariach oraz konferencjach zorganizowanych w ramach EWRC 2017.

Seminarium EWRC: „Green sustainability in the Cohesion Policy. Urban and regional perspective”

Data: 11 października 2017

Miejsce: Bruksela

Biuro Regionalne Województwa Pomorskiego w Brukseli przewodniczyło konsorcjum regionów i miast „**Regions & cities: Green light for sustainable growth**” skupiającego partnerów z Chorwacji (miasto Rijeka), Holandii (miasto Maastricht, Venlo i Apeldoorn), Słowenii (miasto Postojna) i Polski (województwo lubuskie oraz miasto Łódź).

Wspólnie z naszymi partnerami przygotowana została debata pt. „**Green sustainability in the Cohesion Policy. Urban and regional perspective**”. Celem seminarium było przybliżenie uczestnikom europejskich projektów proekologicznych, których realizacja nie byłaby możliwa bez współudziału funduszy europejskich pozyskiwanych w ramach polityki spójności. Dyskutowano także nt. budowania mechanizmów dla dalszego rozwoju regionów z poszanowaniem środowiska naturalnego. Prezentacja przedstawiciela województwa pomorskiego, **Joanny Jaworskiej-Soral z Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot** dotyczyła projektów innowacyjnych, ograniczających emisję spalin pochodzących z transportu samochodowego. Zaprezentowano flagowe projekty wspierające zrównoważony, zielony rozwój województwa z koleją metropolitalną na czele. Wszyscy paneliści oprócz zwrócenia uwagi na kluczową rolę polityki spójności w przemianach, jakie zaszły w ich regionach podkreślali, iż celem Unii Europejskiej jest nie tylko wyrównywanie poziomu ekonomicznego państw i regionów, ale także wypracowanie i stosowanie się do jednolitej postawy wobec ochrony środowiska. Moderatorem warsztatu oraz dyskusji był Brian Field – przedstawiciel oraz ekspert inicjatywy JASPERS.

- Liczba osób uczestniczących w seminarium: ok. 100 osób.
- Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/zakoczylymy-europejski-tydzie-regionow-i-miast-2017-w-brukseli-n1025>
- Raport EWRC 2017 przygotowany przez Europejski Komitet Regionów: <http://cor.europa.eu/EURegionsWeek2017/Pages/11B75-636440097511030953.aspx#.Wlz-H2rfx9w.twitter>

Wizyta studyjna "Z energią dla regionu"

Data: 20-22 lutego 2018

Miejsce: Bruksela

W ramach wizyty studyjnej zorganizowano szereg spotkań z przedstawicielami Komisji Europejskiej w tematach związanych z **efektywnością energetyczną, jakością powietrza oraz przeglądem wdrażania polityki ochrony środowiska UE**. Szczegółowo zaprezentowano finansowanie inwestycji z zakresu efektywności energetycznej na poziomie europejskim, lokalnym i regionalnym, z uwzględnieniem dostępnych środków województwa pomorskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego 2014-2020, działania i instrumenty UE na rzecz zmniejszania niskiej emisji, które dostępne są w ramach obowiązujących funduszy europejskich (Polityka Spójności, Program LIFE, Fundusze EFSI, Horyzont 2020) oraz przegląd wdrażania polityki środowiska UE i nowe narzędzie partnerskiej wymiany wiedzy eksperckiej TAIXE-EIR Peer 2 Peer.

Podczas wizyty studyjnej uczestnicy wzięli także udział w wydarzeniach przygotowanych przez Porozumienie Burmistrzów we współpracy z Komisją Europejską, Parlamentem Europejskim oraz Europejskim Komitetem Regionów w ramach 10-lecia istnienia inicjatywy. 21 lutego odbyło się **The Covenant Investment Forum**, podczas którego regiony europejskie zaprezentowały szereg realizowanych przez siebie projektów z obszaru efektywności energetycznej. Natomiast 22 lutego zorganizowano w Parlamencie Europejskim **Ceremonię Porozumienia Burmistrzów**, podczas której zaproszeni goście zaprezentowali dotychczasowe osiągnięcia oraz przyszłe plany regionów i miast na rzecz klimatu oraz energii.

- Liczba osób, które wzięły udział w wizycie: 6 osób.
- Notatka ze spotkania została umieszczona na stronie internetowej Stowarzyszenia, pod linkiem: <https://pomorskieregion.eu/zielona-europa-zrobmy-to-razem-wizyta-studyjna-z-energi-n1070>

Stałe działania informacyjne i promocyjne w zakresie ochrony środowiska, efektywności energetycznej oraz tzw. zielonego transportu:

a) udział w konferencjach, seminariach oraz spotkaniach z zakresu zagadnień projektowych w Brukseli

Do najważniejszych należy zaliczyć:

Green Week – Zielony Tydzień (30-31 maja 2017)

Udział w organizowanej przez Komisję Europejską konferencji środowiskowej Green Week odbywającej się pod hasłem „Zielone miejsca pracy dla zielonej przyszłości”. W czasie konferencji skupiono się na unijnej polityce ochrony środowiska i tworzeniu zielonych miejsc pracy, które przyczyniają się do zrównoważonego wzrostu społeczno-gospodarczego w Europie. Podkreślono także zapotrzebowanie na nowe rodzaje zielonych umiejętności w wielu sektorach zawodowych.

EU Sustainable Energy Week (EUSEW) – Europejski Tydzień Zrównoważonej Energii (19-25 czerwca 2017)

Udział w sesjach podczas EUSEW 2017, których tematem przewodnim była „**Czysta Energia dla wszystkich Europejczyków**”. Temat konferencji nawiązywał bezpośrednio do przygotowanego w zeszłym roku pakietu propozycji ze strony Komisji Europejskiej, którego nadrzędnym celem jest kompleksowe przedstawienie unijnych działań w zakresie środków mających na celu utrzymanie konkurencyjności Unii Europejskiej w czasach, gdy przejście na czystą energię odgrywa coraz większe znaczenie dla światowych rynków energii.

- Udział przedstawicieli Zespołu Doradców Energetycznych z WFOŚiGW w Gdańsku.

Spotkanie “TAIEX EIR PEER 2 PEER - A new tool to bring together environmental implementation experts” (7 września 2017)

Spotkanie zorganizowali wspólnie Komisja Europejska oraz Europejski Komitet Regionów. **TAIEX EIR Peer 2 Peer to nowe narzędzie partnerskiej wymiany wiedzy eksperckiej między organami zajmującymi się wdrażaniem unijnej polityki i prawa ochrony środowiska**. TAIEX wspiera administrację publiczną w zakresie zbliżania, stosowania i egzekwowania dorobku prawnego UE za pomocą partnerskiej wymiany między funkcjonariuszami publicznymi. Państwa członkowskie mogą

skorzystać z tego narzędzia w celu wymiany dobrych praktyk dotyczących spełnienia wymogów na przykład w zakresie recyklingu odpadów, ochrony przyrody, poprawy jakości powietrza lub jakości wody i gospodarki wodnej.

- Relacja: <https://pomorskieregion.eu/partnerstwo-taiex-eir-narzdzie-partnerskiej-wymiany-wiedzy-eksperckiej-n1011>

High-level conference on clean energy financing: Delivering the energy transition for jobs, growth and investment (7 listopada 2017)

7 listopada w Parlamencie Europejskim odbyła się **konferencja nt. źródeł finansowania czystej energii**. Oprócz tematu przewodniego konferencji poruszono kwestię tworzenia nowych miejsc pracy w sektorze energetycznym oraz jego wpływu na wzrost gospodarczy. Podczas debaty zamykającej konferencję zwrócono uwagę na **rolę samorządów lokalnych w promowaniu i upowszechnianiu OZE**. Miasta powinny odgrywać kluczową rolę w mobilizacji kapitału niezbędnego do osiągnięcia celów polityki energetycznej UE. To właśnie poziom lokalny powinien mieć uprzywilejowany status w pracach nad zwalczaniem skutków zmian klimatycznych.

- Relacja: <https://pomorskieregion.eu/konferencja-wysokiego-szczebła-na-temat-czystej-energii-n1038>

Dni Informacyjne Horyzont 2020:

- Bezpieczna, czysta i efektywna energia (23-25 października 2017);
- Działania w dziedzinie klimatu, środowisko, efektywna gospodarka zasobami i surowce (8-9 listopada 2017);
- Inteligentny, ekologiczny i zintegrowany transport (13 grudnia 2017).

Obszerna korespondencja mailowa została przesłana po każdym ze spotkań dedykowanych poszczególnym wyzwaniom społecznym Programu H2020.

b) monitorowanie prac instytucji unijnych w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska

W trakcie realizacji projektu pracownicy Stowarzyszenia na bieżąco monitorowali pracę instytucji unijnych w obszarze ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu. Zdobyte informacje we wspomnianym zakresie były przekazywane w trybie bieżącym do jednostek z regionu. Powyższe działania dotyczyły przede wszystkim prac Komitetu Regionów oraz Komisji Europejskiej.

W ramach projektu monitorowane były kwestie związane z ochroną środowiska, w tym z efektywnością energetyczną, czystym powietrzem, ekologicznym transportem i bioróżnorodnością, jak i również gospodarką cyrkulacyjną. Monitorowane były także informacje prawne dotyczące ekologii, bioróżnorodności oraz tematów pokrewnych.

c) udział w pracach Nieformalnej Grupy Bałtyckiej (iBSG)

Nieformalna Grupa Bałtycka (iBSG) to zlokalizowana w Brukseli sieć reprezentująca kilkadziesiąt biur regionalnych i organizacji z regionu Morza Bałtyckiego. Grupa inicjuje nowe formy szeroko pojętej współpracy na rzecz efektywnego wdrażania Europejskiej Strategii dla Regionu Morza Bałtyckiego, pierwszej strategii makroregionalnej w UE, oraz przyczynia się do zwiększania widoczności regionów bałtyckich na arenie europejskiej.

Seminarium iBSG Cohesion in the Baltic Sea Area (30 maja 2017)

Seminarium iBSG poświęcone zostało kwestii przyszłości polityki spójności. Podczas wydarzenia, w którym wzięło udział ponad 120 uczestników reprezentujących Komisję Europejską, Parlament Europejski oraz regiony bałtyckie, omówiono kwestie komunikacji efektów polityki spójności, efektów prac Grupy Wysokiego Szczebla ds. Uproszczeń oraz rolę Europejskiej Współpracy Terytorialnej w polityce spójności po 2020 r.

d) udział w pracach sieci ERRIN (European Regions Research and Innovation Network)

W ramach działań związanych z siecią ERRIN pracownicy Biura Regionalnego Województwa Pomorskiego w Brukseli działali w kilku grupach, w szczególności ds. energii i zmian klimatu, ds. niebieskiego wzrostu, ds. transportu oraz ds. biogospodarki. W ramach prac w sieci ERRIN pozyskiwane były informacje na temat przyszłych możliwości finansowania w ramach dostępnych funduszy oraz programów UE, jak również możliwości współpracy projektowej oraz bieżącej legislacji UE w przedmiotowym zakresie.

e) pomoc w nawiązywaniu partnerstw międzyregionalnych

Stowarzyszenie na bieżąco informowało beneficjentów na wszystkich szczeblach o poszukiwanych partnerach do współpracy w projektach międzynarodowych.

f) monitorowanie prac nad programami wspólnotowymi w zakresie energii, ochrony środowiska i zielonego transportu

Pracownicy Stowarzyszenia podczas trwania projektu monitorowali w trybie bieżącym pojawiające się informacje na temat pozyskiwania środków na projekty w przedmiotowym zakresie w ramach obecnej perspektywy finansowej. Informacje były regularnie wysyłane do jednostek w regionie oraz umieszczane na stronie internetowej www.pomorskieregion.eu.

g) publikacja informacji na stronie internetowej Stowarzyszenia i wysyłka informacji do zainteresowanych podmiotów z terenu województwa pomorskiego

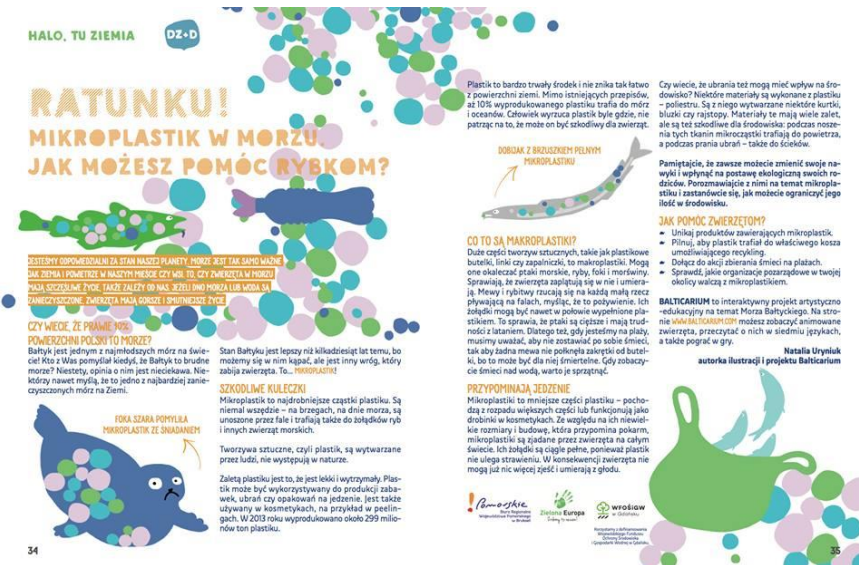
Na stronie Stowarzyszenia na bieżąco publikowane były informacje na temat odbywających się konferencji i warsztatów oraz wykonane po ich zakończeniu sprawozdania. Zamieszczono ogółem 44 aktualności dot. ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu zamieszczonych na stronie www.pomorskieregion.eu z zakresu ochrony środowiska, efektywności energetycznej, bioróżnorodności, zmian klimatu, a także gospodarki wodnej oraz zielonego transportu.

Promocja treści na stronie internetowej SPUE była także na bieżąco publikowana na [profilu Facebook „Zielona Europa- Zróbmy to razem”](#) oraz [profilu Twitter @Pomorskie EU](#).

Wysyłka korespondencji mailowej – ponad 30 wiadomości mailowych zawierających m.in.: informacje o najważniejszych wydarzeniach w zakresie ochrony środowiska, zagadnień energetycznych oraz zielonego transportu organizowanych w Brukseli (Green Week, EU Sustainable Energy Week, Europejski Tydzień Regionów i Miast, Agenda Miejska UE, także w postaci trzymiesięcznych zestawień), zaproszenia do udziału w unijnych konsultacjach społecznych, poszukiwanie partnerów do projektów międzynarodowych, najważniejsze kwestie dot. ww. polityk unijnych oraz informacje dot. bieżącej działalności pracownika BRWP w projekcie.

h) przygotowanie materiałów promujących projekt „Zielona Europa - zróbmy to razem!”

Artykuł sponsorowany na temat mikroplastiku, ekologii i zwierząt Morza Bałtyckiego przygotowany przez Natalię Uryniuk (projekt „Balticarium”) dla magazynu PstrykMyk – kwartalnika dla polskich dzieci za granicą Nr 3(4)/2017.

W ramach promocji projektu zostały przygotowane (wedle wskazań zaprezentowania logotypów projektu) i wyprodukowane następujące materiały promocyjne:

- Torba ekologiczna – 250 sztuk;
- Korkowy notatnik A5 z długopisem – 250 sztuk;
- Roll-up’y projektowe w wersji polskojęzycznej oraz anglojęzycznej – 2 sztuki;
- Ołówki ekologiczne Sprout – 600 sztuk;
- „Mały atlas bałtyckich ssaków” – wersja angielska - 300 sztuk;
- „Mały atlas bałtyckich ssaków” – wersja polska - 100 sztuk;
- Ulotka w kształcie ryby STORNIA – wersja angielska - 300 sztuk;
- Ulotka w kształcie ryby ŚLEDŹ – wersja angielska - 300 sztuk;
- Ulotka w kształcie ryby CERTA – wersja angielska - 300 sztuk;
- Ulotka w kształcie ryby GŁADZICA – wersja angielska - 300 sztuk;
- Latarki LED Luper – 400 sztuk.